

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Милен Тодоров Любенов*
Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Философски факултет, катедра
„Политология“

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен*
„ДОКТОР“ *по научна специалност в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Елеонора Милчова Ушатова-Калинова*
Тема на дисертационния труд: *Ролята на омбудсмана в развитието на*
гражданското общество в България- гражданско участие

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1722/04.07.2023г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра/факултет* на УНСС по *научна специалност* съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 1728/ 15.07.2021 г. Обучението е осъществено в *свободна* форма през периода 01.07.2021 – 01.07. 2024 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертацията отговоря на формалните изисквания. Състои се от 176 стр., включващи увод, три глави, заключение, цитирана литература и приложения. Представеният дисертационен труд е посветен на актуална, но все още слабо изследвана тема в българската политология. Дисертантът е дефинирал ясно предмета, обекта на изследване и изследователските задачи. Изведени са две основни хипотези, поставящи институцията омбудсман като фактор, който способства за засилването на гражданската активност и служещ като канал за взаимодействия между гражданските организации и държавата. Първа глава въвежда в теориите за гражданското общество, като ясно са разграничени различните видове граждански организации и движения, както в съдържателен, така и във функционален смисъл. Втора глава последователно и задълбочено представя институцията омбудсман, като начин на възникване и

функции, както по отношение на конкретният случай обект на изследване, така и в сравнителна перспектива. Трета глава представя резултатите от проведените дълбочинни интервюта, които потвърждават направените хипотези.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В резултат на добрата операционализация и избор на методология дисертацията е изпълнила поставените цели и задачи. Дисертантът трябва да бъде поздравен за проведените дълбочинни интервюта, които не само са ценен източник на информация, но повдигат множество допълнителни въпроси, които могат да бъдат предмет на дебат за ролята на омбудсмана във взаимодействието му с гражданския сектор и обект на бъдещи изследвания в тази област.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертацията има няколко безспорни приноса. На първо място, емпиричното проучване на базата на дълбочинни интервюта доказва ролята на омбудсмана като посредник и инструмент за канализиране на гражданското участие и разрешаване на възникнали проблеми по отношение на гражданските права.

Представени са примери, които показват, че високите нива на доверие в институцията се дължат на ролята и на медиатор между държавата и гражданското общество. Очертани са и проблемни полета, които повдигат въпроси за бъдещи дискусии в посока подобряване работата на институцията и нейното взаимодействие с гражданските организации.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Дисертантът е представил три публикации по темата на дисертацията, с което са изпълнени минималните изисквания. Статиите разглеждат проблеми, които са подробно развити впоследствие в дисертацията.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е структуриран в пълно съответствие със заложените нормативни и научни изисквания за писане на подобен текст. В съдържателен план коректно са изложени изследователският проблем, целите, хипотезите и методологията. Сбито и точно са представени най-важните акценти от отделните глави на дисертационния труд. Изводите и приносите по дисертацията са представени подробно и ясно са обособени в структурен план.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

В структурен план се забелязват някои слабости. Трета глава, която представя методологията на изследването и същинската емпирична работа е твърде кратка като обем – едва 20 страници. Това създава определен дисбаланс в дисертацията.

На места се забелязва недотам прецизно използване на определени термини. На стр. 9 "case study" е преведен като описание на случая. По-коректно е да се използва „изследване на случая“ – понятие, наложено в научната литература. Друг пример - на страници 70-71 институцията омбудсман е определена като „личностна“, а правилно е да се използва правният термин „едноличен държавен орган“, тъй като държавните органи са разделят на еднолични и колективни.

Работата би спечелила, ако в изследването бе включена информация и казуси във връзка със сезирането до Конституционния съд от страна на омбудсмана, където институцията е особено активна от нейното създаване до днес. Цели 38 пъти националният омбудсман е сезирал Конституционния съд във връзка с правата на българските граждани, голяма част от които са допуснати и разгледани. Някои от тези казуси са особено любопитни като резултат и последици и биха дали много по-силна съдържателна оценка за работата на институцията.

По отношение на литературата, разглеждането на някои по-нови изследвания и публикации, посветени на гражданските организации и движения, като тези на ключов автор като Донатела дела Порта, например, биха обогатили теоретичната част на работата.

Бих задал следния въпрос на дисертанта:

Как оценява идеята за въвеждане на индивидуална конституционна, предвидена в настоящия Закон за изменение и допълнение на Конституцията на Република България, и дали това се допринесе за повишаване на гражданското участие в политическия процес?

8. Заключение

Като цяло предложенният дисертационен труд е изпълнил поставените цели и има принос към това все още недотам изследвано поле от политическите науки в България. Затова ще гласувам „За“ присъждането на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.3. Политически науки, специалност „Политология“ на Елеонора Милчова Ушатова-Калинова.

09.10.2023 г.
София

Подпис:

OPINION

By: Assoc. Dr. Milen Todorov Lyubenov, Sofia University "St. Kliment Ohridski",
Faculty of Philosophy, Department of Political Science

Subject: dissertation work for the award of an educational and scientific degree
"doctor" in a scientific specialty at UNSS.

Author of the dissertation: Eleonora Milchova Ushatova-Kalinova
Dissertation title: The role of the ombudsman in the development of civil society in
Bulgaria - civil participation

Reason for presenting the opinion: participation in the composition of the scientific
jury for the defense of the dissertation according to Order No. 1722/04.07.2023. of the Rector
of UNWE.

1. Information about the doctoral candidate

The doctoral candidate was trained in a doctoral program at a department/faculty of the UNWE in a scientific specialty according to the Order of the Vice-Rector for the NID of the UNWE No. 1728/ 15.07.2021. The training was carried out in a free form during the period 01.07.2021 - 01.07. 2024.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The dissertation meets formal requirements. It consists of 176 pages, including an introduction, three chapters, a conclusion, literature cited and appendices. The presented dissertation is dedicated to a current, but still poorly researched topic in Bulgarian political science. The doctoral candidate has clearly defined the subject, the object of research and the research tasks. Two main hypotheses are derived, placing the ombudsman institution as a factor that contributes to the strengthening of civil activity and serves as a channel for interactions between civil organizations and the state. The first chapter introduces the theories of civil society, clearly distinguishing the different types of civil organizations and movements, both in terms of content and functionality. The second chapter consistently and thoroughly presents the ombudsman institution, as a way of emergence and functions, both in relation to the specific case object of research and in a comparative perspective. The third chapter presents the results of the conducted in-depth interviews, which confirm the hypotheses made.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

As a result of the good operationalization and choice of methodology, the dissertation has fulfilled the set goals and tasks. The dissertation is to be congratulated for the in-depth interviews conducted, which are not only a valuable source of information, but raise several further questions that can be debated about the role of the ombudsman in its interaction with the civil sector and the subject of future research in this area.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

The dissertation has several indisputable contributions. First, the empirical study based on in-depth interviews proves the role of the ombudsman as a mediator and a tool for channeling citizen participation and resolving civil rights issues.

Examples are presented that show that the high levels of trust in the institution are due to the role of a mediator between the state and civil society. Problem areas are also outlined, which raise questions for future discussions in the direction of improving the work of the institution and its interaction with civil organizations.

5. Evaluation of dissertation publications

The dissertation student has submitted three publications on the topic of the dissertation, which fulfill the minimum requirements. The articles address issues that are subsequently developed in detail in the dissertation.

6. Evaluation of the abstract

The abstract is structured in full accordance with the established normative and scientific requirements for writing such a text. In terms of content, the research problem, objectives, hypotheses and methodology are correctly presented. The most important highlights of the individual chapters of the dissertation are presented concisely and accurately. The conclusions and contributions of the dissertation are presented in detail and are clearly identified in a structural plan.

7. Criticisms, recommendations and questions

Structurally, some weaknesses are noticeable. The third chapter, which presents the research methodology and the actual empirical work, is too short in volume – only 20 pages. This creates a certain imbalance in the thesis.

In some places, it is noticeable that certain terms are not used precisely. On page 9 “case study” is translated as case description. It is more correct to use “case study” - a concept imposed in the scientific literature. Another example - on pages 70-71, the

ombudsman institution is defined as "personal", but it is correct to use the legal term "single state body", since state bodies are divided into single and collective.

The work would benefit if the research included information and case studies related to referrals to the Constitutional Court by the ombudsman, where the institution has been particularly active since its inception until today. As many as 38 times, the national ombudsman has appealed to the Constitutional Court in relation to the rights of Bulgarian citizens, a large number of which have been admitted and considered. Some of these case studies are particularly curious in outcome and implications and would give a much stronger substantive assessment of the institution's work.

Regarding the literature, a review of some more recent studies and publications devoted to civil organizations and movements, such as those of a key author such as Donatella della Porta, for example, would have enriched the theoretical part of the work.

I would ask the doctoral candidate the following question:

How do you assess the idea of introducing an individual constitutional complaint, provided for in the current Law on Amendments and Supplements to the Constitution of the Republic of Bulgaria, and whether this contributed to increasing civil participation in the political process?

8. Conclusion

In general, the proposed dissertation has fulfilled the set goals and has a contribution to this still under-researched field of political science in Bulgaria. Therefore, I will vote "For" the awarding of the educational and scientific degree "doctor" in professional direction 3.3. Political science, specialty "Political science" of Eleonora Milchova Ushatova-Kalinova.

09.10.2023 г.
Sofia

Signature: